

Ezen lapok minden héten négyezer, u. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasárnap jelennek meg. Előfizetési ár fél évre Buda-pesten házhoz-hordással 5 ft., horitékban 6 ft., postán Buda-pestben 6 ft. ez. p. A hirdetések minden apróbetűs hasábjárcaért 5 (öt) ez. kr. fizetnek.

Péntek

261.

October 3. 1845.

Előfizethető helyben a kiadó-hivatalban, hatvani utczai Horváth-házban 483k sz. alatt földszint, és minden császári kir. postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomba's külföldre menendő példányok csak a bécsi császári postahivatalnál rendelhetnek meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Vám XI. Egy kis tapasztalás, melyet talán többször használhatni. Megyék. Közgyűlés Hevesben és Bácsban. — Kassa-Eperjes, az ikervárosok. — Nemzeti színház. — Egyesületi költés: Magyar gazdasági egyesület. Külföld. Franciaország. Spanyolország. Olaszország. Schweiz. Szászország. — Hivatalos és magánhirdetések. Lotériákban húzott számok. Nemzeti színház játékrend. Gabonár. Statustapirlok és részvények árkelete. Dunavízjárás.

MAGYARORSZÁG és ERDÉLY.

(Vám XI.) Most azon kérdés részletesen megfontolandó: vajjon igaz-e, mit elleneink állítgatnak, hogy t. i. a behozandó vámrendszer által létező kereskedésünk csorbát nem szenved, mert a nyers anyagokat és az élelemszereket reactióul ki nem fogják szomszédaink tiltani, vagy bevite-
lőket még csak nehezíteni sem?

Ezen kérdést jobbra vagy balra eldönteni nem könnyű, mert a hosszú békeidő alatt az anyagi érdekek mindenütt annyira kifejlődtek, hogy a kereskedés óriási progressióban emelkedett minden nemzet között még akkor is, ha azt cél-
szerű intézkedéssel elmozdítani nem értették, sőt daczára még oly intézkedéseknek is, melyek bár a kereskedés gyarapulására irányoztatnak, egyenesen ellene hatot-
tak, mi ugyan — mert hiszen a kereskedést kimutató számok évenként nagyobbultak, — általánosan nem ismertették el; de elég világosan tünt fel mégis, hogy az ellenvéleményűeknek is tért kelle engedni: mikint elveik alkalmazásából tényleges tapasztalások szerethetnek, melyek fonalán tisztába lehessen jöni: vajjon e vagy ama rendszer-e a czélszerűbb?

Ezek azon körülmények, melyek miatt ugyan tényleg-
kel és számokkal nem lehet mindenütt megmutatni: hogy im, ezen határon egy száz milliányi kereskedés izet-
tett, mely mihelyt vámrendszer állítottat fel, 50 milliónyira csökkent; de azért a vámrendszernek legbuzgóbb apos-
tola sem fogja tagadni merni, hogy ama argumentummal tökéle-
tesen felér ez: miszerint ha valamely szükségűg vált beviteli czikk vámszámbálya felére szállítatik le, azonnal, mi-
száz meg száz példa van, az azzali kereskedés és felhasználás kétszerte sőt háromszortai emelkedése is eszközöltik, mi, ha tehát a vám-leszállítás elmulasztása által nem eszközöltetik, annyit mint a kereskedést újabb lebilincselés által felére csökkenteni.

Ha pedig nemcsak a leszállítás gátoltatik, hanem még vámrendszer által súlyosbítottatik is, igen természetes: hogy ez még károsabb fogná hatni, mi czélba véteik is, ha nyilván nem mondják is ki, mert hiszen épen azért szabati-
k nagyobb vám valamely cikkre, hogy bevitel megcsúnyjék, mi csak a kereskedés ezen ága megszüntelvére érhetik el; tehát vámrendszer felállítását mindig annyit tesz, mint a külkereskedésnek élénkségén csorbát ejteni, vagy némelly ágában el is fojtani.

A vámrendszernek elleneinkél, kik minden logi-
cával felhagytak 's nem azt állítják mit tenni lehet, hanem azt mit tenni akarnak, ösztönből pártolói ezen következményt nem is tagadják, hanem azáltal vélik gyöngyíteni: hogy é-
rezhetőképen csak a prohibítió rendszerben áll elő, és azért azt cane peius et angue utállják is, ovakodnak is e mellett nyilatkozni; vagy pedig azon reményben ringatják magokat, hogy a belső forgalom élénkítése azon kárt tökéle-
letesen helyre hozza.

Azonban ezen prohibítió rendszer elleni ovakodás, ha nem szinlett is, mitsem nyom; mert ha egy nemzet egyszer vá-
mokhoz folyamodik, a prohibítió rendszerhez már oly közel van, hogy tőle sokáig meg nem menekszik. Mindenütt mérsékelt védámokok történik az első lépés, és mihelyt en-
nek folytatában nevezetesen tőkék ruházatlan iparvállalatok-
ba, a legkisebb concurrentia újabb védelmet szükségesít, és ezen fokokint emelkedés rendszerint — mikép a tapasztalás mutatja — csak tökéletes tilalommal végződik. Azért mondtok, hogy a védám- és tiltórendszer közt logikai kül-
lönbség nincs is, mert a számok sorozatában senki a határt ki nem fogja jelezni, hogy például 19% védám- 20%-tól fogva pedig főbb tiltó-rendszer; és azért az újabb classi-
cus munkák egy rovathba is foglalják mind a két rendszert, mint p. o. „Prittzwitz, Theorie der Steuern und Zölle“ czimű munkájában látható, melyben a 328d. lapon egyenesen ki-
mondatik: „... und weil überhaupt das Prohibitivsystem nicht wesentlich verschieden von dem Schutzzollsystem, sondern nur als eine Verschärfung desselben anzusehen ist.“

De ha ezen prohibítió-rendszer elleni ovakodás csupa-
laptalan paradirozás és szabadalmi szemfényvesztés: azon re-
mény, mely szerint a külső forgalom csökkenése a belfor-
galom élénkítése által pótolatik ki, sem sokkal alaposabb, mit egy bennünket igen közelről érdeklő példából megta-
nulhatni.

L a i b a c h-ból f. é. sept. 7-ől a trieszti Lloydnak ezt írák: „A cs. kir. egyetemes udv. kamara némelly laibachi kereskedőket azon szabadalommal ruházott vala fel: hogy Magyarországból buzát vámkedvezéssel hozathassanak, mel-
lyet a karinthiai malmokban liszté őrtenek, hogy ezt Triesz-
tzen át külföldre szállithassák, a nélkül, hogy a status-
szabály többet kellett volna fizetni azon i krajczárnál min-
den sporco mázsájától, melyet egyébkint a magyar buza kiviteli vámul Triesztben fizet. Ezen vámkedvezés nélkül kellett volna fizetni minden, Magyarországból Karinthiába szállított buza mázsájától a magyar határon 15 1/4 krajczárt, tehát 14 1/4 kr. nál többet, mintha Trieszten át külföldre száll-

lították, hol a vám csak egy krajczár; azonkívül pedig még a trieszti kiviteli vámut, mely ismét egy krajczár, tehát 16 1/4 krt tett volna minden mázsa után.“ Ezen a karinthiai malmok érdekében kieszközölt vámkedvezésnek az volt eredménye, hogy egyetlenegy nagykereskedőhöz 60,000 m. buzát hozatott, melyet 15 1/4 kr. vám mellett nem hozathatott volna, és hogy ugyan 60,000 m. lisztet Trieszten át a külföldre szállított, mi ismét ha 16 1/4 kr. ba kerül mázsánként a vám, minden bizonynyal elmarad vala, és így ezen párány intézkedéssel nemcsak a kül- és belkereskedés élénkített, mely által ezen buzamennyiség ára Magyarorszá-
ban is a pénzforgalom jólétkonyságát 140,000 pftal előmozdítá; hanem a karinthiai malmok és a magyar fuvarozásnak keresetre alkalom nyújtott, és még ezeken kívül a status-
pénztárba 1000 ft. kiviteli vám is folyt be, mely tisztán ezen vám kedvezésből származó haszon, hasonlókép elmarad, ha a magyar buzát 15 1/4 krnyi vám nyomja!

Ha tehát csak a vámleszállítás vagy is megszüntetés képes a külkereskedés élénkítése által belkereskedést is idézni elő, mint ezen felhozott tényből világosan láthatni: mikép lehet ellenkező intézkedéssel, milyen a védámrendszer, ugyanezen következményeket származtatni? és nem bizonyos-e, hogy ha azon laibachi kereskedő azon vámkedvezést ki nem eszközöli, a malmok és magyar fuvarosok helyé-
nyélnek, mi a belforgalmat nem igen szokta élénkíteni: a trieszti hajók 60,000 mázsával kevesebbet szállítanak, és a statuspénztár 1000 pgő forintot nélkülöz, mert 15 1/4 krnyi vám mellett sem a buza sem a liszt ki nem ment volna.

Im tehát, mennyi udvös következmény származik, ha a vám köztünk és az ausztriai tartományok között csak egy cikkre, csak egyetlenegy kereskedőre nézve szüntetik meg, és ezek után itélve, fogalmunk lehet azon eredményről kül-
és belkereskedésünkre nézve, mely szükségűgk beáll, ha azon vámsorompók általánosan leomlanának! Nem is hihető, hogy sok ember legyen hazánkban, ki ezt tisztán be nem látná; és azért annál sajnosabb, hogy illy nagyszerű intéz-
kedés ellenzőkre találhat, kik hasznosságát nem is igen ta-
gadhatván, most már a kül- és belkereskedésünk élénkítésében, anyagi jólétünk gyarapulásában, összes monarchiánk érdekegység általi szilárdulásában, és Magyarországnak Európához közeliésében — alkotmányellenes igyekezetet rejteni hisznek, vagy ha nem hiszik is, mert kevéssel ez-
előtt ők magok is ugyanazért vívák azt ugyancsak lepakolták volna, ki illyesmit róluk feltenni merészelt volna, ró-
lunk azt hirdetni még sem átállják.

(Egy kis tapasztalás, melyet talán többször használhatni!) Nem rég igen divatszzerű volt, a városokban történt visszaéléseket mindenütt felszedegetni, hogy kellő hatásnak legyenek, iróilag kissé kiegyeztetni, így azután kikürtölni az egész hatóság rovására, és többnyire innen még a városok politikai nullitását a vármegyék irányában is származtatni. — Távol legyen tőlem, hogy az e részben való-
ságosan is történt sajnó eseteket mentegetni vagy csak azon észrevétellel is palástolni akarjam, mikép illyenket bizony a vármegyék köréből is nem kevés számmal kiürtöl-
hetni: de azért mégis azon kis tapasztalásomat közzé tenni nem ártand, melyből kiséül, hogy bizony sok történetik az illető felsőbbek tudtán kívül, melyeket azért nyilvánosan mindjárt korholni nem nagy méltányosság; sőt ha a sértett vagy rövidséget szenvedő a nyilvános korholás helyett egye-
nesen ott keresi joga orvoslását, és azon uton, melyet az illedelem javasol, az elégtételt mindig biztosabb 's a kárté-
kony akadály előbb hártatik el. — Mult héten a budai hegyek közt sétálván, egy ismerőssel találkoztam, kinek komoly arcvonásait a meg nem győzhető harag szokatlanul ránczba szedte, és minden köszöntés nélkül azt előttem keservivel együtt azonnal kiönté és azzal végző: hogy a városi hivatal-
nokok mitsem értenek hivatásukhoz, mert míg Magyarországon kívül egész Európában mindenütt a legnagyobb készség-
gel és segedelemmel találkozik az ember, ha a városi kör-
nyéket szepíti, kivált ha épített: addig itt csak az akadályokat szaporítják s az építések meg lehetlenitik. Kérdésmire 's csilapításimra végre ezeket tudtam meg: Imo egy ur azon kopár hegyen egy esinos villát akar építtetni, de csak a leg-
nagyobb takarékosággal kellvén mindent elintézni, mert kopár hegyen ugysem igen olcsón építhetni, közörömre nem igen messzi távolságban egy kut találtatott, a költség a fu-
varra kiszámítottat és az ásás megkezdett. A csöszök el-
bámultak, hogy még illy alkalmatlan helyen is építenek 's azt gondolák, hogy bizony jobb volna illy sok pénzt a szo-
gények közt kiosztogatni, kiknek hálaimája egyenesen mennyországba szállítaná a különöz építtetőt, kit most csak ki fognak nevetni, mert ugyis igen sok nyári lak van mar Budapestben, és fele, kivált a Krisztinavárosban 's a pesti városerdőben, üresen áll, vagy legföllebb vasárnap délután láthatni ott valakit. Azután mikép is fognak itt építeni viz nélkül? — „Hiszen van ott ten kut!“ — „Ija, de az csak inni való, nem pedig építésre, abból nem fognak meríthetni.“

Ezzel eltávoztak quasi re bene gesta: a pallér azonban folytató munkáit, mitsem törődve azokkal, kik csak a szö-
lőpást, de egyebet nem tilthatnak; azonban nem sokára nem kis meglepetésére kellemtlenül megcsalattat azok ha-
talmának megbíralásában, mert midőn a viz kellett volna, kerekén megtagadák neki, 's a csöszök és az általuk már tudósított előjárók, a kerülők, köztanácskozásba összeülvén vagyis összeállván, azt határozták: hogy ha a pallér nem

folyamodik a városi tanácshoz és attól nem nyer kedvező vá-
laszt, vizet ezen kutból nem merítend.

A pallér hiába állította, hogy ősz van, hogy a ros idő beáll, hogy urát szerződés kötelezi egy pillanatnak is el nem mulasztására, hogy az ő munkáját föl nem függesztheti, míg folyamodik és erre választ nyer; hogy ura ezt ugyan teendi, ha szükséges, de addig egy akót csak engedhetnek; — mind hasztalan, a csöszök és kerülők kérelhetlenek, készek a szö-
lőket mind akarki által leszüreteltetni, de egy csepp vizet el nem vitethetnek — 's a pallérnak fejkavarkva távozni kelle. — Erre én azt javaslám, hogy másnap menjen egyenesen a telekbíróhoz, adja elő panaszát, én azt olly okos embernek ismerem, mikép alig lesz szükséges a munkát egy pillanati is felfüggeszteni, vagy folyamodni a városi tanácshoz, vagy pedig az illyen „Gerichtsdienner Wenzel Staatsreiche“ miatt a városi hivatalnokokat in genere kárhoztatni. Ezen javaslat elfogadtatott, és a telekbíró t. Cullmann azt válaszolta, hogy a vízmerítés semmi legkisebb kérdést sem szenved, sőt ha kimerítik, annál jobb lesz azután az ivóviz; és ezen okos válaszával nemcsak megszüntetett minden aggodalmat és vilá-
gosan meg is mutatta, hogy a városi hivatalnokoknak az alárendelt személyzet cselekedetei nem tulajdoníthatnak, ha-
nem mit dicsérve reményleni akarunk: hogy azok a főváros vidékének olly felette szükséges diszesítőket is nyújtani készek, ha erre szükség leend, hogy a vállalkozók felbátorít-
tassanak e tekintetben is az európai nagy városok mintája után törekedni, mi most a sok törvényferia megszüntelével sokkal kívánatosb, mint az 1844ki törvények előtt volt, midőn saját Tusculanumába elutaztatott mindenki és Pest porát csak szakonkint kello nyelni. — Peripatheticus.

Megyék.

H o v o s b ő l, sept. 22-kén. Elnöklő első alispánunk a megye állását kitüntető jelentésével nyitá meg évnegyedes közgyűlésünket. Megrendülve értettük e jelentésből, mikép ez év folytán az elem-okoza károk, az adózókat érdeklőleg, a tiszai járásban 699,514, a tarnaiban 523,000, a gyön-
gyösiben 322,000, a mátraiban 203,800 funtba becsültettek; ez jelenleg annyival aggasztóbb az elnöki jelentés szerint, mert az idei aratás a megyében általában olly silány, hogy alig van az adózók közül olly szerencsés, ki ha elvetendőt 's az egyház szolgálait, pásztorait kioligítendó, újjavóló kenyérnek örvendhessen. E veszteljes körülményekben a kárjelgyűlt küldöttség vizsgálatára bizatott azon meghagyással, hogy a fenyegető éhhalál elhárítására szükséges eszközökről javas-
latot terjesszen. De volt örvendetes is az elnöki jelentés-
ben; jelesen örömmel értők, mikép a mult évnegyedes gyű-
lés óta öt kis gyűlés tartatott, 's azokban 307 tárgy vézés alá vétetett; értettük, mikép a legközelebb mult fenylő tör-
vényészek előtt 113 ugynevezett kurta bar állott; ezek közül bővebb próbákig szabadon eresztett 31; eddigi fogságának 's törvényészek elibe állításnak büntetés betudásával 7; egy-
szeri testi büntetéssel 12; fenylő per alá vétetett 10; börtönre ítéltetett, egyéb testi fenylők nélkül 51; más törvény-
hatóságához kísértetett 1; tanuk távolléte miatt ítéletlenül mar-
radt 1; összesen tehát 113. — Továbbá per alatti rab meg-
ítéltetett 23; és pedig pallosra 2; börtönre 13; eddigi fogsága betudásával szabadon bocsátatott 8; összesen 23. — Fog-
házban maradtak: ítélet mellett 132; folyó per alatt 33; felebb-
vitt per alatt 19; bővebb nyomozás alatt 11; katonaságnak át-
adandó szökevény 2; összesen 197 egyén. — Ezekután elnök-
alispánunk, hogy a tárgyalást váro iromány-halmazban kellő rend és biztonság legyen, indítványozá, kéretnek meg a nmu-
htótanács egyiktatói hivatal föllálíthatására, 's megajánlá ad-
dig is sajátjából egy évre az iktató fizetését 150 ftban, mi is kedvesen fogadtatott, és az indítvány nyomán a nmu-
htó tanács egy iktató rendszeresítésére megkéretni határozatott. Felolvastatott egy k. kir. leirat, mely által Hevesnek főis-
páni helyettesül Brezovay József ur ő mltásga nevezetett ki. Ovás tététek ugyan általánosságban a főispáni helyettesek kinevezetése iránt, de mindameltt osztatlan tetszéssel fog-
adtatott a Heves urdvreménynevel derengő k. kinevezés, mert erejével olly egyén ülend o hányatott megye kormá-
nyára, kinek szép lelke, szilárd jelleme biztos zálogot nyujt; ki ingadozhatlan kormány férfiú, de egyszersmind szepítő-
len szívből magyar, 's így koronás fejedelmét hazájával egyenlően szívből 's lélekből szolgálja. Heves tetszéssel felül főispáni helyettes ur ő méltóságát farmosi lakán f. hó 25-kén nagy küldöttséggel tisztelö meg, nem főispán helyettesi minőségben ugyan, de személye iránti tiszteletből, szeretettből és ragaszkodásból *). Oct. 6-kán lesz székfoglalási közgyű-
lésünk, akkor is a megye határában megyei küldöttség fogja megtisztelni ő mságát; és ünnepünkre meghivatni határoz-
tattak a szomszéd hatóságok is. Az érdeklött kir. leirat mel-
lett lévő esküformára elhatározták Heves rrdeti: adassék ut-
sításul a legközelebbi országgyűlésre, mikép országgyűlési-
leg dolgoztassék ki esküforma a haza és törvények megem-
lítésével. — Osztatlan, és zajos tetszéssel fogadák Heves rrdeti gr. Széchenyi Istvánnak, urunk legkegyelmeseb kirá-
lyunk által történt ismeretes kinevezetését. 's a nagy ha-
zafihoz, a tett és kivitel emberéhez megyeileg örvendő levél határozatoték, 's a tisztelt grófnak magasztos honfűi szellem-
mirt levele következtében Szolnokba f. évi october 14-kén küldöttség rendeltetett, mely a tisztelt nagy hazafi-grófla

*) Ennek a subtilis distinctionnak megértése haladja csekély értelmi tehetségünket. — Szerk.

télyi vallás már sehol sem létez összefüggőleg 'stb. Az új hívek félrevezettek minden tekintélyt, csak egyhez, Krisztus tekintélyéhez, ragaszkodnak. Azonban az elvet (tekintélyt) egy pontban megtartani ép oly hamis elv, mint ha az minden pontban megtartatnék. Azért a pontot, utolsó bástyáját (Krisztus tekintélyét) is el kell hagynia, és távolnia a szabad tudomány szelleme előtt 'stb.' És valóban, bármit gondoljunk evangelicus szempontból az egyház kifejlődésének elvéről: bármint ismerjük el, hogy hitvallási iratainkban egynél több van, minék elfogadását csak az akkori cél, sőt politikai tekintetbe-vételek javaslának: 's ismerjük bár el, hogy több oly tétel tartalmaznak, miket további vizsgálódások, tisztább fogalmak most más színben tüntetnek elő; mégis el kell egyszerismind ismernünk azt is, hogy amaz igazítás következménye koránsem világosítás, hanem az egyház alapjának aláása leendő, hogy oly egyesületek alakulását, mellyek illy elveket akarnak terjeszteni, semmiféle kormány engedheti, hogy illy elvek kimondását nyilvános gyűlésekben semmiféle kormány el nem tűrheti. Semmi kormány nem igazolhatná magát, ha megengedné, hogy a kereszténység felforgatassék, és a nép a legszentebből, apától öröklött vallásától, melly neki szerencsétlenségben reményt, szenvedésben vigaszt nyújt, megfosztassék. — Ez volt oka ama tilalomnak. Az evangelicus miniszterek e tilalmat azért előzték meg saját nevek alatt kibocsátott nyilatkozvánnyal, mivel ama tilalmat nemcsak statusrendőri tekintet, melly egyesületek és népgyűlések alakítását megtiltani teheti szükségessé, hanem egyszerismind és főképen az egyház tekintetbe-vétele is sürgetőleg megkívánta; és mivel nyilván megmutatni akartuk, hogy a legfőbb egyházi hatóság a status őrtalmát kérte. — Ama nyilatkozvány okainak, mellyek benne is már röviden előadtak, imez előbocsátása után, maga a nyilatkozvány is mentve lesz a félreértések ellen, mellyet a mindent gyanúsító, bizalmatlanságot terjesztő és igazításra célzott jelenleg uralkodó szellem, fájda-

lom, előidézett. Hitkényszerítést akartak találni abban. Nem, teljesen meg van engedve az egyes polgároknak bármily vallási nézetben lenni, csupán csak oly egyesületek és gyűlések alakítása tiltott meg, mellyek a hitvallás elmozdítása vagy megváltoztatására irányozvák. Csak a fenálló egyház megtámadását, melly könnyen annak felforgatását vagy szétfelbontását eredményezhetné, kellett visszautasítani. Azt mondák, az orthodox pártnak kedvez a nyilatkozmány. A legfőbb egyházi hatóságoknak eddig nem volt okuk két egymással ellenkező pártot vagy felekezetet megismerni a szász papság közt fenálló különböző felfogási módban. Oly ellentétek, minők más országokban léteznek, 's mellyek valódi separatismusra vezettek 's tán ama mozgalmakat születték, nem történtek nálunk. Ezért is ama nyilvánítvány nem célozhatott az egyház egyes pártjának hanem csak magának az egyháznak védelmére. Ellenkezőleg, a szentírás szabad vizsgálásának joga, tehát a szabadabb saját felfogás is elismertett. De nem lehetett túrni azt, hogy lelkesek, kik oktatási hivatalukat az egyháztól nyerék, ez egyház ellen nyilvánosan fellépjenek, ellene nyilvános gyűlésekben beszédeket tartanak, ebéli tanácskozásokban részt vegyenek, sőt elszakadása és a katolikus egyházból kiválókhoz csatlakozásra nyilvánosan felszólítsanak. Innen a hozzájuk intézett zászló. — Azt mondák, ama nyilatkozvány egyszerismind válaszó volt a kormányhoz szabadabb egyházi szerkezetért intézett számos petíciókra, és mivel az evangelikus miniszterek esküjökre hivatkoztak, ebből azon akarat következett, hogy minden a régi állapotban maradjon. Ennek nyoma sincsen sehol. Csak a törekvések a hitvallás, mint az egyház alapja ellen, és azoknak jelen alkata, valamint felfogásuk, táplálásuk és eszközösük módja, és azon mód, mikép plántáltattak országunkba, rosallattak, csak ama törekvéseket követő egyesületek és gyűlések alakítása tiltott meg. Hiszen a kormányhoz érkezett folyamodványok egyike sem volt a hitvallás ellen irányozva. Hogy egyébiránt az evangelikus

miniszterek egyesesen a rájuk alkotmányserüleg ruházott megbízásra és esküjökre hivatkoztak, ezt, a nélkül hogy általa további következtésekre céloztak volna, azért tevék, miszerint nem általán ismert állásukat megmutassák, és az első által jogukat, a másik által kötelességüket szem elé tüntessék. — Némellyek azonban még tovább mentek, és ama tilalom törvényszerűségét támadták meg. Azt mondák, az alkotmány megsértetett 's ez tiltakozásokat szült. Az alkotmány okirata 32ik §-ra hivatkoztak, miszerint az ország minden lakosának tökéletes lelkiismereti szabadsága biztosított. Azt mondák, tökéletes lelkiismereti szabadság biztosítotkat nem ismer, 's ezért a fenálló egyházat megtámadó és új egyházat alkotó nyilvános gyűlések is szabadok. Hivatkoztak a 154ik §-ra, melly szerint minden törvény és rendelet, melly az alkotmánylevél valamelyik világos határozatába ütközik, ennyiben érvénytelen, 's ebből azt vonják ki, hogy minden, mi e pontig az egyházra nézve a kormány hatalmához tartozik, el van törölve. Tehát ama rendeletben alkotmány elleni sérelmet vélték megpillantani. Szomorú jele az a kornak, hogy egy általános tétel, mikép azt épen alkalmasnak találják szabadság és mozgalom körüli nézeteikhez, kiszakítanak, a nélkül hogy annak az alkotmány egyéb szabályaival való összefüggését megfontolják, a nélkül hogy történeti és statusjogi jelentését és okát felfognák. Kétszeresen szomorú, mivel ezt oly férfiak is teszik, kiknél az ember jobb értelmét és pontosabb vizsgálódást tesz fel. Szomorú, hogy ez értelmet nem keresek vagy keresni nem akarak, épen, mivel céljaikhoz, a feltétlen szabadság és a mozgalom céljához nem illet. Mielőtt a szász statusjog és szász alkotmány ellen intézett e megtámadás megzafolására átmennének, imitt egy rövid megjegyzés az általános status- és egyházjogból, a status viszonyáról az egyházhoz. (Folyt. köv.)

G. Dösselffy Emil vezérlete mellett szerkeszté Szevény József. (Szerkesztőségét szállás urlatoza Horváthház 450d. sz. 1. em.)

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

(142) Braun Vilmos elleni csödper. (2, 3) Határnap october 15, 16, 17dike 1845. 32825. Szabadka város tanácsának felírása szerint, Braun Vilmos ellen csödület rendeltetvén, az illető hitelezők megjelenésére f. évi october 15, 16, 17dike tüzetelt ki határnapul és ideigleni tömeggondnokul Eisenstaedter Armin kereskedő, perügyelőül pedig Simony Mihály tiszteletbeli alügyész nevezettek, ugyanez közhírre tétetik. Költ Sz. Mihály hó 2dikan 1845.

(77) Néhai idősb Ruttkay Miklyán János és fia Bold. elleni csödperében újabb határidő-kitűzet. (2, 3) 27742. Turóc vármegye néhai idősb Ruttkay Miklyán János 's fia Boldizsár csödperében hozott törvényszéki ítéletnél fogva, mindazoknak, kik a beperesített összerésben foglalt tárgyaknak, (kivéven a tiltakozás mellett azon pörben már megvitatott Zmeskál Emilia-féle hozományt) habár a csöd megnyitása előtt is bármí czim alatt birtokába jutottak, valamint időközti engedelményeseknek is f. é. september 29, 30 és october 15d napjaira kitűzött megjelenési új határidőt országserzte kihirdetettíni kérvén, ennelfogvást ez keblszerte közhírre tétetik. Költ Sz. Jakab hó 29diken 1845.

(122) Szerződés-megsemmisítés. (2, 3) 31361. Sopron vármegye Braun György nagybaromi kocsmárosnak folyamodása következtében, ennek az uradalmi mézarszék és kocma haszonbérbe vételéről szóló 's időközben elveszett szerződését, mellyben egyszerismind 1500 ftból álló kötbér is vala kitűzve, megsemmisítés végett országserzte közhírre tétetik, ugyanez közhírre tétetik. Költ Kisasszony hó 26dikan 1845.

(1127) Erdő-méretés. (2, 3) Méltóságos és tek. nagy-mihályi Tibay nemzetség, — tek. Ung megyében kebelezett, kilencz külön helységek határaitban fekvő, Szobráncz mezőváros vidékén helyezett mintegy 30,000 holdnyi kiterjedésű közös bérzes erdősegt felméréstíni kívánván, ugy, hogy a' tölgyes, birkos, cserjes és pusztá erdőrészek megkülönböztetésével, az erdőség területét 1200 □ ölé-el számdaltól holdokbani kiszámítása mellett, 9 külön helységek határaitnál fogvást 's egyenlő 100 öl mérték szerint, kilencz külön térkép, — az egész erdőseget pedig 's egyenlő 500 öl mérték szerint egy külön térkép tüntesse elő: — 's ezen kívül a' mérnöki elhatározás és előfogatás színté a' vállalkozó t. cz. mérnök urak legyen gondja. — Ezen érintett erdőség akképeni felmérését elvállalni szándékozó t. cz. mérnök urak felmérési vállalatuk feltételeit tárgyzó, f. évi november hó 20dik napjáig tek. Iványi Fekete Gábor urhoz Szobránczra utalítandó levelek által teendő értesítésre ezennel felhivatnak. Költ Szobránczon, september 20dikan 1845.

(1134) A' magyar kereskedelmi társaságnak 184 1/2-ik évi kereskedelmi mérlege 's a' 4-dik részvény-részlet-befizetés. (1, 3) A' mult hó 31kén tartott közgyűlés meghatározása következtében van szerencséje az alulirt választmányak a' meg nem jelent t. cz. részvényes urakat értesíteni, miszerint az előtérjesztett mérleg, a' folyó 5% kamaton felül, még 7 1/4 % tiszta nyereségt osztalékot mutatott ki, melly az alapszabályok értelmében a' részletek teljes befizetéséig, 's további rendelkezéig a' tartalék-tőkéhez csatoltatott. Bátorodik egyúttal figyelemzetni az alulirt választmány a' t. cz. részvényes urakat, miszerint a' 15%otes 4dik részlet' fizetési határideje (vagy is részvénykint 75 pftal 20 ftos pénzláb szerint) jövő october 10dik napján lejárván, a' fizetések csak folyó évi october 10-ig egyedül Pesten (Coburg-ház 156 emeletén) a' társaság pörztáránál fogadtatnak el, melly alkalommal a' befizetett három első részletre vagy is 175 p. ftra járó féltévi 5%-tes kamat is az ideiglenes részvényjegy felmutatása mellett 4 p. ft 22 kral 20 ftos pénzláb szerint részvénykint felveendő. Az utolsó közgyűlés által átvizsgált, 's a' körülmények kellékei szerint módosított alapszabályoknál fogva mind a' részlet-fizetések, mind a' kamat-kifizetések egyedül csak Pesten történhetnek. Végül a' közgyűlés nevében nyilvánítja az alulirt választmány, miképen azon részvényes urak, kik az első vagy második részlet-fizetést mind ez ideig elmulasztották, mult február 24diken közhírre tett felszólítás, 's az alapszabályok 14. §-a értelmében minden jogukat 's részlet-fizetésüket elvesztették, 's figyelemzetnek ezennel egyszerismind azon t. cz. részvényes urak, kik a' 3-dik részlet-fizetést még nem teljesítették, hogy e' részlet-fizetés csak jövő october 10-ig fogadtatik el, azontul pedig minden késedelmezés, bármely részletre, a' befizetett részletek elvesztését vonja maga után. — Pest, sept. 15d napján 1845.

(1135) Birkaeladási hirdetmény. (1, 3) Főméltóságú regézi Brezenheim Ferdinand ó hercezsége regézi uradalmához tartozó 's t. Abauj megyében helyezett Vilányi juhásztáiban számos darab ürü, — ugyszinte t. Zemplén megyébeu Talányhoz közel fekvő RátkaI birkasztáiban különféle illyen hágo-kosok, 's tenyésztésre alkalmas anyabirkák meghatározott jutányos áron találtatnak eladók; — a' venni szándékozónak bővebb értesítéssel szolgál az uradalmi tályai tisztartóság. (1126) Juh-árverés. (2, 2) Zichy Ferencz csödötömegéhez tartozó selymes finomított, mintegy ezerhátsz darab birkák, minden nembellek, a' szokott arányban f. é. october hó 23kán Zichben ns. Somogy vgyei helységben, melly Siófokhoz 1 1/2 mérföldre vagon, a' tömegre ugy a' vevőkre nézést is a' leghasznosb módon árverés utján eladandók levén, a' t. cz. venni kívánó urak megkértenek, hogy a' mondott helyen és napon megjelenjen sziveskedjenek. Záborszky Imre tömeggondnok. (1099) Árverés. (3, 3) Tek. Zólyom megyébe kebelezett 's a' főtiszteletendő beszerzte bánaj káptalanok követelésel fejében Beniczky Lajos özevgye születteit Puchner Agnes asszony, 's fia Beniczky Lajos által átadott 's a' crimzett káptalan birtokában levő Felső- és Alsó-Micsinye helységekben fekvő részország, jelsül: Felső-Micsinyén egy faház gazda-ágl épületekkel, u. m. juhakkal, istállóval 's csürrel 'stb. együtt, továbbá „Krisz alatt“ nevű kocsmá, egy külön mézarszék, 85 1/2 hold szántóföld, 34 kaszáló rét; — Alsó-Micsinyén pedig egy curialis szántóföld, 60 hold kert, nemkülömben 180 hold curialis szántóföld, 65 kaszáló rét, két matom, hét urbért jobbaj és két zsellér javadalmá, 's curialis erdőkből 400 hold, 1595 ft. Posti közrepp. vasut (100 ft) 113 ft. Nagy-szombati (100 ft) — ft. Posti lánchíd-részvény (100 ft.) — ft. — Gőzhajó-részv. (500 ft) 695 1/2 ft. — Eszterházy-sorsjegy 5 1/2 ft p. p. Dunavizsálás. Libertiny Károly, tek. Zólyom megye szolgabírája.

(1130) Szőlők árveretése. (2, 2) Boldogult ns. Astri Efrati asszony végintézeteként ennek kis-tétnyi főt-ut mellett fekvő 9 fentály és 1/2 részből álló szőlő, prés-, lakház és plnce, az idei termésel együtt f. é. october 5diken délután 4 órakor ugyanott tartandó árverésen a' szokott árverési feltételek mellett, mellyek az alólirtnál nyahid-utczal 202. sz. alatti házban vagy az árverés napján a' helyszínen megvadtatók. Költ Pesten 1845dik évi september hó 6dik napján. Koécmy György mint a' végintézet végrehajtója. (1125) Ház-eladás. (3, 3) Ferenczy István szobrász Budavárban (ország-ház-utczal 99dik sz. alatti háza 1845. évi october 15kán önkívánatára a' telekhivatalban árverés utján eladandó. A' feltételek időközben is t. cz. Vallheim J. tanácsnok urnál, vagy a' tulajdonosnál megtekinthetők.

(1133) Özevgy Seymann Lajosné elleni csödper. (2, 3) Határnap november 10, 11, és 12dike 1845. 31369. Torontál vármegye törvényszékének jelentése szerint özevgy Seymann Lajosné született Rác Antal bánt-komlói lakos hitelezői csödületének határideje folyó évi november 10, 11, 's 12dik napjaira tüzetelt ki, 's perügyelőül Czvetkovics Frigyes hitess ügyvéd, ideiglenes tömeggondnokul pedig Bethlehem bánt-komlói uradalmi számtartó rendeltetvén, ugyanez közhírre tétetik. Költ Kisasszony hó 26dikan 1845.

(1132) Ruttkay Zsigmondné elleni csödper. (3, 3) Határnap october 28dika 1845. 31370. Pest városa tanácsa jelentvén, hogy Ruttkay Zsigmondné, született Kahn Franciska, hitelezői csödületének határnapja folyó évi october 25dikára tüzetelt ki, és tömeggondnokká Hengelmüller Mihály, pergondviselővé pedig Sorsich Ferencz hitess ügyvéd nevezetett, ugyanez közhirdetetik. Költ Kisasszony hó 26dikan 1845.

(1131) Néhai Illics Lázár elleni csödper. (3, 3) Határnap october 20dika 1845. 30845. Szerém vármegye csödötörvényszékének felírása szerint, néhai Illics Lázár tömege ellen csödper határozatván, az illető hitelezők megjelenésére f. évi oct. 20dika tüzetelt ki határnapul, és ideiglenes tömeggondnokká Rogulics János táblabíró, perügyelővé pedig Klobucsár Gyula hitess ügyvéd nevezettek. Költ Kisasszony hó 18dikan 1845.

(1130) Elelemre és szállásra egy, vagy két tanuló-fiu, Pesten egy tisztességes házhoz, kedvező feltételek mellett felvétetik; melly iránt értesülhetni a' Pesti Hir-lap kiadóhivatalában. Alólirtnál, Pesten, Spányik Glycer magyarított oknyomozó története iránt rendelkezhetni. Ára 2 ft p. p. az átvételnél letendő. 10 péld. 1 adatik. Zimmermann Jakob a' pesti kir. képezde tanára. Ugyanott a' „Magyar Irodalom“ másod 's bővít kiadásban, 30 kr. p. p. felsőbb ifjuság számára megszerezhetők. (1133) (2, 2)

Table with columns for Lotterias-huzások (Budán, Bőcsben, Kassán), Nemzeti színház (Sept. 30kán), Gabonár váltó garasekban (Pesten, Ujbecsén, Győrben, Baján, Mosonyban, N.Szombathán, Temesvárott, Miskolczon), and Statuspapirok és részvények árkeleto (Bécs, 30kán 5 pcent. st. kbt. 11 1/2 ft p. 4 pcent. st. kbt. 101 ft. 3 pcent. st. kbt. 76 1/2 ft. 1833ki st. kbt. (500 ft) 79 1/2 ft. 1839ki (250 ft.) 32 1/2 ft. 1839ki (50 ft) 64 1/2 ft. — Bankrészvények darabja 1595 ft. Posti közrepp. vasut (100 ft) 113 ft. Nagy-szombati (100 ft) — ft. Posti lánchíd-részvény (100 ft.) — ft. — Gőzhajó-részv. (500 ft) 695 1/2 ft. — Eszterházy-sorsjegy 5 1/2 ft p. p. Dunavizsálás. Budán oct. 1-jén 8 ór. regg. 6 8 3 3 0 0 fölül.)

Ezen la...
pengőber...
és minde...
TARTAL...
galmazás...
zet figyelme...
hatásnak m...
laszó gyűlé...
tartomány...
Szőlőkálit...
Poroszorszá...
Igazítás. —
MAG...
Ös. ap...
ispáni helyt...
főimenter...
gátjátért kü...
Ös. ap...
titoknokot...
kir. tanács...
Károly titok...
számfeletti...
kanceláriát...
méltoztató...
Ös. ap...
teletbeli fog...
méltóztató...
P e s t...
gyűlésében...
előbbi, a...
lamint egé...
gában idő...
mai ünnepe...
hála neml...
volt, mi n...
ketely F...
most bezár...
beszédrel...
főintézet...
közlelebr...
magyar ny...
telését, a...
mát, 's né...
hittanár ur...
deák nyelv...
te. Erre az...
választottal...
rosi új deá...
Fabin J...
beszédél...
gasztos ren...
mikép ann...
tolluk voln...
dalmi hatás...
mert az egy...
dományt, h...
zése által...
ban magát...
megkísértj...
ban 6 tanít...
Szilasy...
karban 5 t...
orvosiban f...
vet, Bug...
Arányi é...
közül kette...
keztek: a...
nek felett...
nak, sőt...
újra dolgoz...
tudományos...
becses zálo...
közül 10 r...
szám, bizo...
össze, sőt...
az a mult...
külső oka...
zott nyelvi...
nem hatott...
zés az utó...
tudományos...
iskola által...
sen számták...
mértéke a...
gyetemi tan...
tés is volt...
kor, hála h...
szellemi ut...
a nagy mun...
ségeért nem...
vel 's deák...
emlékezet...
idő: 's Fab...
nyelvünkben...
lakozása ál...